

Rekenkamercommissie Oostzaan

Jaarverslag 2015

&

Jaarplan 2016

Missie Rekenkamercommissie

De rekenkamer heeft de ambitie om door middel van haar onderzoeken een positieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Oostzaan en met behulp van de resultaten van rekenkameronderzoek een bijdrage te leveren aan de versterking van de controlerende, kaderstellende en volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad.

1. Voorwoord

Voor U ligt het jaarverslag van de rekenkamercommissie gemeente Oostzaan. In dit jaarverslag legt de rekenkamercommissie verantwoording af over haar werkzaamheden in 2015. Het jaar 2015 is het tiende jaar in het bestaan van de rekenkamer.

Op 19 maart 2012 heeft de raad, op voorstel van de rekenkamercommissie, in verband met de continuïteit van haar werkzaamheden besloten de externe leden van de rekenkamercommissie gefaseerd te herbenoemen. Dat betekende dat de heer T. Vernooij op 19 maart 2015 aftrad. De werving voor de ontstane vacature heeft geresulteerd in de benoeming door de raad van de heer P. Klukhuhn als nieuw lid van de rekenkamercommissie.

2. Onderzoeken

De rekenkamercommissie heeft onderstaande onderwerpen vastgesteld die voor onderzoek in 2015 in aanmerking zouden kunnen komen:

1. Meerjarenbegroting
2. Kwaliteit Dienstverlening door Oostzaan, resp. Over-gemeenten

En indien tijd en budget dit zouden toelaten:

3. Hernieuwd onderzoek naar inkoop en aanbesteding

Daarnaast liepen een onderzoek dat eerder was gestart:

4. ICT

ICT

De inrichting van de ICT-infrastructuur ten behoeve van de werkorganisatie Over-gemeenten is een complex traject. Uit het oriënterende interview met gemeentesecretaris en verantwoordelijk management kwam onder meer naar voren dat de organisatie zelf goed grip lijkt te hebben op de materie, maar vanuit de Raad komen signalen dat er onvoldoende zicht is op de totale kosten, resultaten en doorlooptijd. De Raad geeft aan dat zij ten aanzien van ICT-beleid haar kaderstellende en controlerende rol onvoldoende kan vervullen en niet goed gebruik kan maken van haar budgetrecht.

Er is geen sprake van gestructureerde informatievoorziening met betrekking tot de ontwikkeling van ICT bij OVER-gemeenten en er wordt geen verantwoording afgelegd over de uitvoering. Door het ontbreken van een beleidscyclus is het voor de raad niet mogelijk om te beoordelen of plannen gerealiseerd worden. Financiële overschrijdingen op het gebied van ICT worden alleen als een totaal bedrag van de begroting gegeven in de jaarstukken van OVER-gemeenten.

Op basis van jaargegevens is geconstateerd dat de kosten voor automatisering in 2014 zijn gestegen en afwijken van de begroting voor dat jaar.

Omdat het belang van ICT binnen de gemeentelijke praktijk toeneemt is het noodzakelijk voor de raad om de materie op hoofdlijnen te doorgronden en om de relevante ontwikkelingen bij te houden. Dit veronderstelt een stevige inspanning van de raad. Het is aan de raad om kennishiaten

scherp te krijgen en om op basis daarvan een gerichte vraag aan het college voor te leggen. Daarnaast appelleert het aan de verantwoordelijkheid van het College. Het College zal op haar buurt wellicht meer dan gemiddelde inspanning moeten leveren om de raad te faciliteren. Het College heeft in zijn reactie aangegeven een scherper beeld te hebben gekregen van de informatiebehoefte van de raad en het voornemen geuit de dialoog met de raad hierover aan te gaan. Het College zal op het niveau van visie en uitgangpunten de raad indringender meenemen en betrekken (formeel en informeel) bij de ICT-opgave. Ook heeft de rekenkamercommissie geconstateerd dat het College, vooruitlopend op het rapport van rekenkamercommissie al actie heeft ondernomen. Zo is in de jaarstukken al meer op ICT gerichte informatie te vinden dan voorheen. Dit is een positief begin van een betere informatievoorziening aan de raad.

Dit onderzoek is door de rekenkamercommissie uitgevoerd ten behoeve van zowel Oostzaan als Wormerland.

Meerjarenbegroting

De meerjarenraming van een gemeente bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar. De fractieleiders hebben gevraagd of de Rekenkamercommissie een onderzoek kan uitvoeren naar de kwaliteit van de meerjarenbegroting 2014. Zij gaven aan dat het erom gaat te onderzoeken of de activiteiten en plannen van de gemeente zoals vastgelegd in de programma's juist en volledig zijn vertaald in de meerjarenbegroting en of sprake is van structurele dekking, ofwel; zijn de plannen zoals gesteld in de programma's goed doorgerekend en financieel haalbaar? Hierbij vragen de fractievoorzitters in het onderzoek bijzondere aandacht te besteden aan de financiële haalbaarheid van de aangebrachte bezuinigingen, de doelmatige aanwending van reserves en voorzieningen alsmede de kwaliteit en juiste toepassing van het activerings- en afschrijvingsbeleid.

Als de bevindingen van de rekenkamercommissie en de conclusies uit het onderzoek worden afgezet tegen de twee hoofdonderzoeksvragen levert dat twee belangrijke constatering op:

1. De belangrijkste vraag was: zijn de activiteiten en plannen van de gemeente financieel haalbaar en zijn de hierbij behorende risico's goed in kaart en waar mogelijk gekwantificeerd? Het antwoord hierop is: de planning & controlcyclus van Oostzaan is verbeterd, en biedt meer waarborgen voor een betrouwbare planning & controlcyclus. De risico's kunnen nog wel beter worden gekwalificeerd door het vermelden van een tekstuele toelichting en de bandbreedte van het financieel risico (wat is minimum en maximumrisico). De betrouwbaarheid van de administratie moet verder worden verbeterd. Deze vormen immers de basis voor de meerjarenbegroting. Het aantal controleverschillen dat door de accountant wordt geconstateerd is ook bij de jaarrekening 2014 nog steeds aanzienlijk (EUR 241.500 gecorrigeerde verschillen en EUR 220.000 ongecorrigeerde verschillen. Bron: accountantsrapport E&Y 2014 bij de jaarrekening van Oostzaan 2014). Het college gaf in haar bestuurlijke reactie ten onrechte aan dat de controleverschillen nihil waren.
2. Daarnaast is ook beoordeeld of de reserves en voorzieningen toereikend zijn en of het activerings- en afschrijvingsbeleid toekomstbestendig is om ook op de middellange en lange termijn de activiteiten en plannen zoals opgenomen in de programma's te kunnen blijven uitvoeren. Het antwoord hierop is, dat doorrekening van plannen en projecten naar meerjarige gevolgen

nog onvoldoende plaats vindt, waardoor er onvoldoende inzicht is in de toekomstbestendigheid van reserves, voorzieningen en het activerings- en afschrijvingsbeleid.

Het tussentijds afsluiten van de administratie, inclusief herberekening van kapitaallasten en meenemen van financiële effecten van de grondexploitaties zou naar de mening van de RKC de betrouwbaarheid van de tussentijdse rapportages vergroten en structureel discipline aanbrengen in de planning- en controlcyclus.

Het college heeft helaas aangegeven dit verbeterpunt niet over te nemen.

Verder vindt de RKC, dat de meerjarenbegroting nog steeds weinig toelichting bevat.

Ook vindt een volledige risico-inventarisatie nog niet plaats. De risico's worden niet toegelicht en de bandbreedte van het risico (minimum- en maximumbedrag) wordt niet aangegeven.

Inmiddels heeft het college (eind 2015) zijn bestuurlijke reactie gegeven. In deze reactie wordt aangegeven, dat er veel verbeteringen hebben plaatsgevonden in de periode vanaf 2014. De RKC heeft hierop besloten de onderzoeksperiode uit te breiden met bestudering van de jaarstukken van 2014 en de planning & control agenda van 2015 en 2016. De RKC heeft geconstateerd, dat er inderdaad belangrijke stappen zijn gemaakt. Echter, uit het aanvullend onderzoek komt naar voren dat aanbevelingen m.b.t. de betrouwbaarheid van de administratie, het tussentijdsafsluiten van de administratie, toelichting op de meerjarenbegroting en een vollediger risicoadministratie nog steeds van kracht blijven.

Kwaliteit Dienstverlening Nieuwe Organisatie

Dit onderwerp op uitdrukkelijk verzoek van de fractievoorzitters hoog op de shortlist van te onderzoeken onderwerpen gekomen. Na alle rapportages over de verbeteringen in de nog vrij nieuwe organisatie Over-gemeenten zijn de raadsleden benieuwd of de kwaliteit en efficiëntie zijn toegenomen. Hierbij gaat het om zowel de dienstverlening vanuit de zgn. back-office als de die aan de front-office (balie/klanten contactcentrum) naar de burgers en naar de raad.

Het onderzoek is eind 2015 opgepakt. Er is na enig voorwerk een onderzoeksopzet opgesteld, die nog aan de raad moet worden aangeboden.

Het onderzoek richt zich uitsluitend op vormen van directe dienstverlening door de gemeente Oostzaan, dienstverlening waarbij een contact is tussen een burger en de gemeente. Dit contact kan fysiek aan de balie plaatsvinden, maar ook virtueel, via telefoon en internet, via de post of aan de keukentafel van de burger. Het gaat over het proces, afhandeltermijnen, de wijze waarop kwaliteitscriteria worden nageleefd en worden gebruikt om de dienstverlening te verbeteren.

Hernieuwd onderzoek naar inkoop en aanbesteding

Een onderzoek naar de Inkoop en Aanbestedingen is weliswaar in 2009 uitgevoerd, maar met het oog op de komende decentralisaties is dit onderwerp wel weer erg actueel. Bovendien is de setting veranderd. De uitvoering is sinds 2010 komen te liggen bij Over-gemeenten.

Dit onderzoek is nog niet in uitvoering genomen en ook nog niet gepland.

3. Overige activiteiten

Naast vergaderingen en onderzoek verricht de commissie in 2015 nog de volgende werkzaamheden:

- overleg met de fractievoorzitters over de voorgenomen onderzoeken en andere punten van aandacht, c.q. zorg waarbij de rekenkamercommissie ondersteuning zou kunnen bieden;

- overleg met het college over de gang van zaken, c.q. samenwerking m.b.t. de onderzoeken;
- opstellen en presenteren aan de Raad van een jaarverslag over 2014, inclusief een verantwoording van de besteding van haar budget;
- bewaken van haar budget;
- kwaliteitsbewaking en scholing.

In het kader van de kwaliteitsbewaking heeft de rekenkamercommissie de loop van het jaar het voornemen geuit om haar werkzaamheden te evalueren. De rekenkamercommissie heeft hiertoe een voorstel opgesteld, dat ook onderwerp van bespreking in de raad is geweest. Het resultaat was, dat de rekenkamercommissie samen met enkele andere rekenkamercommissies uit de regio de evaluatie als een soort gezamenlijke intervisie activiteit ('peer review') zal uitvoeren. De uitnodiging om hieraan deel te nemen ligt intussen bij enkele andere rekenkamercommissie.

4. Afstemming toekomstige onderzoeken (groslijst) met de fractievoorzitters

Op 14 december 2015 heeft de rekenkamercommissie de onderwerpen voor toekomstig onderzoek met de fractieleiders van Oostzaan afgestemd. Hieruit kwam naar voren dat naast de reeds gestarte onderzoeken ICT en Meerjarenbegroting de fractieleiders graag prioriteit gegeven zien worden aan een onderzoek naar de kwaliteit van dienstverlening in de nieuwe organisatie en naar de wijze waarop binnen de gemeente met risico's wordt omgegaan, c.q. worden gemanaged. De Rekenkamer zal dit meenemen in de planning voor 2016.

5. Financiën

Onderstaand een overzicht van de uitgaven van de rekenkamercommissie tot en met het vierde kwartaal:

Toegekend budget	€ 15.000,--
Uitputting:	
Eerste t/m Vierde kwartaal	€ 15.672,--
Gefactureerd bij RKC Wormerland	€ 5.220,--
Totaal	€ 4.548,--

In 2015 was er sprake van een positief resultaat. Dit kan worden verklaard doordat de onderzoeken ICT en Meerjarenbegroting wat uitliepen in de tijd, een deel van het onderzoekswerk ICT al in 2014 was uitgevoerd en de declaratie bij RKC Wormerland voor hun aandeel in de onderzoeken ICT de hele periode 2014 – 2015 behelsde.

6. Jaarplan

Meerjarenbegroting

Dit onderzoek is afgerond en is voor verificatie en bestuurlijke reactie aangeboden. Het college heeft eind 2015 zijn reactie aan de rekenkamercommissie gestuurd. De rekenkamercommissie heeft hierop besloten de periode waarover het onderzoek heeft plaatsgevonden (2012, 2013 en begin 2014) door te trekken t/m 2015. Het rapport is vervolgens aangepast en wordt nu aan de raad aangeboden.

Kwaliteit Dienstverlening Nieuwe Organisatie

Er is een onderzoeksopzet opgesteld, die begin dit jaar aan de raad is aangeboden. Het feitelijke onderzoek gaat nu van start. Het onderzoek vindt geheel in eigen beheer plaats; er zal zo'n 80 uren onderzoek voor nodig zijn. De verwachte kosten bedragen ca. € 5000.

De verwachting is, dat het onderzoek van de zomer kan worden afgerond met een rapport.

Risicomanagement

Alvorens de rekenkamercommissie een onderzoeksplan gaat maken en een onderzoek gaat uitvoeren, wil ze eerst een soort vooronderzoek doen. Dit houdt in verkennen wat het onderwerp inhoudt, welke terreinen het betreft, welke methoden er bestaan om ze beheersbaar te houden en hoe er binnen de lokale overheid mee wordt omgegaan en welke regelgeving daarop van toepassing is.

Dit deel van het traject wordt gedaan in samenwerking met de rekenkamercommissie van Landsmeer. Het voorwerk wordt gedaan door twee interne leden van de commissie in samenwerking met een externe consultant. Het zal uitmonden in een korte voorlichting, training voor de rekenkamercommissie leden.

Dit deel van het traject zal eind 1^e kwartaal worden afgerond. Hierna zal de rekenkamercommissie bepalen of ze een onderzoek op dit terrein gaat uitvoeren en met welke strekking en diepgang.

Budget 2016

Onderstaand een overzicht van de begroting Rekenkamercommissie voor het jaar 2016:

Toegekend budget:		€.	15.000,--
Kosten:			
Kosten vergaderingen met voltallige bezetting	€.	4.000,--	
Reiskosten	€.	500,--	
Onderzoekuren	Kwaliteit dienstverlening	€.	5.000,--
	Risicomanagement (70 – 100u)		P.M.
	Evaluatie	€	<u>2.500,-</u>
Saldo beschikbaar voor verder onderzoek		€.	3.000,--